

Orebladet

Medlemsblad for Trøndelagsavdelingen
av Norsk Botanisk Forening

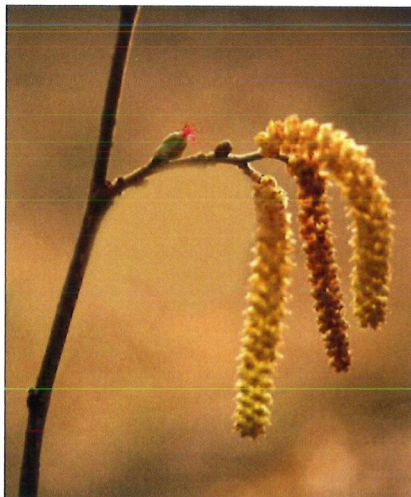
1.premie Åretsplantebilde

Fungaen i Lykstadåsen — falkbregne på Innherred?

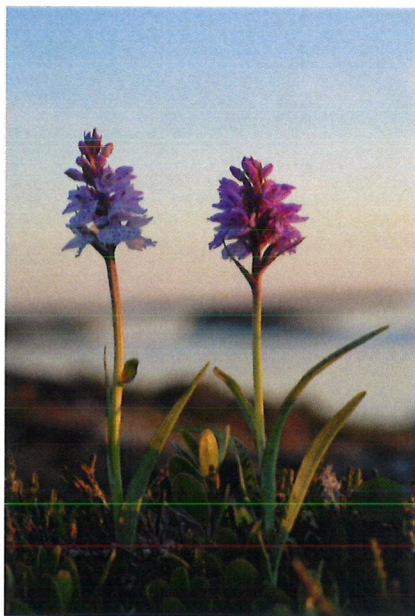
Årg. 14

Nr. 1 – 2011

Resultat frå tevlinga
Åretsplantebilde.

2.premie: hassel *Corylus avellana*
- kommuneblomst Hemne. © Einar Kongshaug

4. premie: flekkmarihand *Dactylorhiza maculata* - kommuneblomst Hitra © Einar Kongshaug

3.premie: soleihov *Caltha palustris* - kommuneblomst Åfjord © Einar Kongshaug

OREBLADET
ISSN 1501-4924

Orebladet utgis av: Norsk
Botanisk Forening,
Trøndelagsavdelinga (NBF-TLA)

Postadresse: Vitenskapsmuseet,
Seksjon for naturhistorie, 7491
Trondheim

Besøksadresse: Schøninghuset,
3. et., Erling Skakkes gt. 47A,
Trondheim

Ny e-post: orebladet@nbf-tla.org
Foreningen: post@nbf-tla.org

Nettadresse:
<http://www.nbf-tla.org>

Redaktør: Ingar Pareliussen

Abonnement: Bladet utgis med to
nummer i året. For medlemmer av
Trøndelagsavdelingen av NBF inngår
Orebladet i medlemskapet.
Abonnementspris for
ikke-medlemmer er for 2011 kr 125,-
(abonnementet løper til det blir sagt
opp).

Manuskripter: Manuskripter kan
 gjerne sendes som vedlegg til e-post.
Enkel linjeavstand. Overskrifter
utheves. For de som ikke har tilgang
på PC kan manuskripter sendes
maskinskrevet eller tydelig
håndskrevet. Norske plantenavn skal
brukes der disse finnes. Eventuelle
latinske navn skal stå i kursiv etter
det norske navnet uten bruk av
bindestrek eller parentes.

Illustrasjoner Redaksjonen
ønsker illustrasjoner i form av
strektegninger, diagrammer eller
foto (enten digitale, papirkopier eller
dias). Merk foto som skal returneres
med navn og returadresse.

Frist for manuskripter
Vårnummer: 1. mai. Høstnummer: 1.
november

Styret i NBF-TLA: Ingar
Pareliussen (leder), Egil Ingvar Aune
(sekretær), Inger Gjærevoll
(kasserer), Harald Bergmann
(styremedlem, regionkontakt for
Villblomstenes dag), Harald Kildal
(styremedlem, kontakt mot FNF) og
Birger Moe (styremedlem, ansvarlig
for lokalfloraprojektet)

Ekskursjonskomité: Arne
Jakobsen, Sigmund Sivertsen, Simen
Bretten

Revisorer: Sølvi Wehn, Ottar
Michelsen

Valgkomité: Berit Forbord Moen,
Dag-Inge Øien

Har du e-postadresse? Om du
sender en e-post til oss vil du bli
påminnet om møter, ekskursjoner og
andre foreningsaktiviteter.

Har du bytta e-postadresse?
Husk å gi oss beskjed.

Forsidebilde er av marisko *Cypripedium calceolus* - kommuneblomst
Snåsa ©Einar Kongshaug

Fungaen i Lykstadåsen, Trondheim

Harald K. Johnsen

I fire år på rad har en kartleggings- og innsamlings-tur foregått i Lykstadåsen ved Jonsvatnet på omtrent samme tidspunkt i september. Denne turen ble første gang gjennomført i 2007 i forbindelse med høstsopp-treffet i Trondheim, hadde 17 deltagere og ekskursjonsleder var Harald K. Johnsen. Det ble gjort flere fine funn og høydepunktet i 2007 var funn av en musserong som var ny for Norge! Den ble funnet av Terje Spolen Nilsen som publiserte funnet, *Tricholoma borgiae*, sammen med Gro Gulden i sopptidsskriftet *Agarica* samme år. Som ny for

Norge ble den automatisk rødlistet som EN. Et annet fett funn på samme turen var oliven slimslørsopp *Cortinarius transiens*, også rødlistet NT.

I 2008, 2009 og 2010 er turen gjennomført for å samle sopp til utstilling på Nordre gate i Trondheim i forbindelse med Soppens dag den første helgen i september, så i disse fire årene er også datoen svært konstant. I gjennomsnitt har 8 personer fra Musserongligaen deltatt på turene de tre siste årene.

I 2007 ble det funnet 165 arter

I 2008 ble det funnet 111 arter

I 2009 ble det funnet 122 arter

I 2010 ble det funnet 102 arter

Totalt er det funnet 232 sopparter i løpet av denne perioden i Lykstadåsen.

	Norsk navn
<i>Amanita muscaria</i>	Rød fluesopp
<i>Amanita rubescens</i>	Rødnende fluesopp
<i>Boletus edulis</i>	Steinsopp
<i>Boletus subtomentosus</i>	Fløyelsrørsopp
<i>Calocera viscosa</i>	Gullgaffel
<i>Cortinarius limonius</i>	Oransjeslørsopp
<i>Cortinarius stillatitus</i>	Honningslørsopp
<i>Cystoderma amianthinum</i>	Okergul grynhatt
<i>Fomitopsis pinicola</i>	Rødrandkjuke
<i>Gloeophyllum odoratum</i>	Vedmusling
<i>Gloeophyllum sepiarium</i>	Sleipsopp

	Norsk navn
<i>Hydnellum suaveolens</i>	Duftbrunpigg
<i>Hydnum repandum</i>	Blek piggsopp
<i>Hygrophorus agathosmus</i>	Duftvoksopp
<i>Hygrophorus erubescens</i>	Rødflekket vokssopp
<i>Hygrophorus olivaceoalbus</i>	Olivenbrun vokssopp
<i>Hypholoma capnoides</i>	Vanlig svovelsopp
<i>Inocybe geophylla</i>	Silketrevlesopp
<i>Lactarius deterrimus</i>	Granmatriske
<i>Lactarius glyciosmus</i>	Kokosriske
<i>Lactarius mitissimus</i>	Branngul riske
<i>Lactarius vietus</i>	Gråriske
<i>Lactarius zonarioides</i>	Granbelteriske
<i>Mycena galericulata</i>	Rynkehette
<i>Paxillus involutus</i>	Pluggsopp
<i>Pholiota flammans</i>	Svovelskjellsopp
<i>Russula aeruginea</i>	Grønnskremle
<i>Russula emetica</i>	Giftkremle
<i>Russula foetens</i>	Stankkremle
<i>Russula queletii</i>	Grantårekremle
<i>Sarcodon imbricatus</i>	Skjellstorpigg
<i>Sarcodon versipellis</i> NT	Gulbrun storpigg
<i>Suillus grevillei</i>	Lerkesopp
<i>Tricholoma fulvum</i>	Bjørkemusserong
<i>Tricholoma inamoenum</i>	Stankmusserong
<i>Tricholoma vaccinum</i>	Skjeggmusserong
<i>Trichomolopsis rutilans</i>	Rød stubbemusserong

Tabellen viser artene som er registrert hvert år og som regnes som vanlige/typiske arter for området.

Dette er stort sett trivielle arter, og antallet er lite i forhold til det totale antall funn. Men det gir også et bilde av konstans gjen-

nom både ekstremt gode (2007) og tilsvarende dårlige soppår. Ikke engang ble det registrert kantarell på turen i 2010, så det

var et typisk dårlig soppår. Ikke desto mindre ble 15 nye arter registrert i 2010, men disse var hovedsakelig vedboende arter: kjuker og barksopp. Det er gjerne

slik at når det gir dårlig utbytte å se ned, så løftes blikket til å omfatte trærne og sopp som vokser der.

	Norsk navn
<i>Albatrellus ovins</i>	Fåresopp
<i>Cantharellus cibarius</i>	Kantarell
<i>Cliptopilus prunulus</i>	Melsopp
<i>Cortinarius glaucopus</i>	Fibret slørsopp
<i>Cortinarius malicorius</i>	Gulkantslørsopp
<i>Cortinarius pholideus</i>	Brunskjellet slørsopp
<i>Cudonia confusa</i>	Ensфarget hjelmorkel
<i>Cystoderma carcharius</i>	Blekrød grynhatt
<i>Gymnopilus sapineus</i>	Fregnebittersopp
<i>Hydnellum aurantiacum</i>	Oransjebrunpigg
<i>Laccaria amethystina</i>	Ametystsopp
<i>Laccaria laccata</i>	Lakssopp
<i>Lactarius torminosus</i>	Skjeggriske
<i>Leccinum niveum</i>	Myrskrubb
<i>Limacella guttata</i>	Tåresneglehatt
<i>Lycoperdon perlatum</i>	Vortrøysopp
<i>Micromphale perforans</i>	Barnålsopp
<i>Mycena pura</i>	Reddikhette
<i>Oligoporus caesius</i>	Blåkjuke
<i>Russula adusta</i>	Røykkremle
<i>Stropharia aeruginosa</i>	Irrgrønn kragesopp
<i>Suillus luteus</i>	Smørsopp
<i>Tricholoma album</i>	Reddikmusserong
<i>Trichomolopsis decora</i>	Brungul stubbemusserong

Ser vi bort fra det dårlige soppåret 2010, kan listen med gjengangere utvides med 24 arter.

For oss uvanlige og sjeldne sopp innen Trondheim kommune er følgende funn fra Lykstadåsen:

"Storhvit ringløs fluesopp" *Amanita islandica* (som har skiftet vitenskapelignavn til *A. arctica*), hvit ringløs fluesopp *A. vaginata* var. *alba*, gråkjuke *Boletopsis leucomelanea* NT, stålblå slørsopp *Cortinarius albobiolaceus*, honningvokssopp *Hygrocybe reidii*, gulhvit skjegggriske *Lactarius scoticus*, traktgelesopp *Tremiscus helvelloides*, gulbrun storpigg *Sarcodon versipellis* NT, fagerbrunpigg *Hydnellum geogonium*, tåresneglehatt *Limacella guttata*, gulkantmusserong *Tricholoma virilutescens* (som sto på den forrige rødlisten fra 2006 og som vi fant "overalt" i 2007), keiser-sopp *Catathelasma imperiale*, solnedgangsslørsopp *Cortinarius solis -occasus* og blåkjøttmatriske *Lactarius quieticolor*.

Gulbrun storpigg NT fruktifiserer på 2 plasser i Lykstadåsen og er svært stabil på disse stedene. Den manglet der i 2010, men ble funnet på en 3. plass dette året. *Sarcodon*-slekta er jo kjent for og vil ha gammelskog, men dette gjelder i mindre grad for gulbrun storpigg som helt klart kan vokse i yngre produksjonsskog av gran

(Tor Erik Brandrud pers medd. og egne observasjoner). Den regnes likevel som en gammelskogart.

Det begynner etter hvert å bli en del funn av gulbrun storpigg fra skogene rundt Trondheim, da særlig fra traktene rundt Jonsvatnet. I tillegg til Lykstadåsen kan nevnes Siim og søndre del av Reppeåsen. Når vi først finner gulbrun storpigg, er potensialet for å finne både flere *Sarcodon* arter (nesten alle er rødlistet) og andre sjeldne rødlistede arter i samme område så absolutt til stede. Bl. a. er ferskenstorpigg *Sarcodon martioflavus* VU er funnet fra Siimsåsen ved Jonsvatnet, og i Bymarka har den en lokalitet i Solbergåsen.

I 2008 ble gråkjuke *Boletopsis leucomelanea* funnet på en av lokalitetene til gulbrun storpigg. Den ble funnet av Brynhild Sunde som er musserongligaens spesialist på å finne denne arten som lever et nesten usynlig liv i skogbunnen. Hun har tidligere også funnet den på Siim.

Fagerbrunpigg *Hydnellum geogonium* er heller ikke vanlig der den trykker seg til underlaget og til tross for sine svovelgule pigger og kanter er den ikke så lett å få øye på. Den er i fireårs-perioden

registrert 2 ganger i Lykstadåsen, i gammel skog, men arten kan også forekomme i yngre skog (Gro Gulden pers. medd.).

Lerkesopp *Suillus grevillei* har sopprot med lerketrær og vanlig i Trondheim der det vokser lerk. I Lykstadåsen er den funnet hvert år på en lokalitet der det ikke er, og har aldri vært, lerk. Derimot er det et lite plantefelt med Douglasgran der vi finner den, og av Sigmund Sivertsen har vi fått vite at lerkesoppen kan gå med Douglas gran – dersom den må.

Keisersopp *Catathelasma imperiale* er også en sopp litt utenom det vanlige som vi finner i Lykstadåsen år om annet. Den var logo for den XIX Nordiske Mykologiske Kongress i Steinkjer 2009.

Slørsopp *Cortinarius* er en evig utfordring og veien fra "vi spiser ingen slørsopp uansett hva soppboken din sier (i fall den er utenlandsk)" til å få navn på dem er kronglete. Det er dessuten så mange av dem –500 – er et realistisk tall. En del av dem er interessante for soppfargere som selvfølgelig lærer seg disse, og alle bør kjenne til den dødelige spisse giftslørsoppen *Cortinarius rubellus* som det vrirler av i

trønderske skoger og lett kan havne i en kurv med matsopp hvis man ikke passer på.

Men utover det – hvor ivrige er vi etter å få navn på dem? Det er her jaktinstinktet kommer inn med seier for hver ny, sikker bestemmelse. Og flytter vi geografiske grenser er det fantastisk (vi gjør noen ganger det). En av de nyeste ervervelsene er solnedgangsslørsopp *C. solis-occasus*, den er riktignok sjelden, men biotopen rik granskog er vanlig rundt Trondheim, så nå leter vi etter den.

Fjellnøkleblom *Primula scandinavica* i lavlandet; tilbakemeldinger

Eli Fremstad, NTNU Vitenskapsmuseet

eli.fremstad@vm.ntnu.no

Fjorårets vårnummer av Orebladet brakte en artikkel om tidligere funn av fjellnøkleblom (rødlistekategori nær truet, NT) i lavlandet i Midt-Norge (Fremstad 2010). Spørsmålet var til slutt hvorvidt arten fremdeles vokser i lavlandet i landsdelen, eller om en må opp i høyden og innover i landet for å finne den. I løpet av året er det kommet tre tilbakemeldinger om ferske observasjoner av fjellnøkleblom i lavlandet.

Malvik. Stephen Barstow meldte at han har kjent til forekomsten på Malvikodden (lok. 31 hos Fremstad 2010) noen år og at han så den senest for 2–3 år siden. Videre hadde han notert: 20.05.2000: ni planter; 23.09.2001: ti planter, hvorav fem med frukter; 27.06.2009: ingen planter sett. I Artsobservasjoner (nr. 1587724) har Harald Vik-Mo dokumentert funn på «Malvikodden aust» 23.05.2007 med bilde. Selv om det ikke er gjort observasjoner på lokaliteten de to siste sesongene, er sjansen god for at fjellnøkleblom fortsatt vokser der. Men populasjonen er trolig liten og dermed sårbar for enhver påvirkning som går i dens disfavør.

Melhus. Leif Galten rapporterte at fjellnøkleblom ble observert 14.06.2010 på lok. 14,

dvs. øst for Kleivåsen i Hovin, NQ63909,93943, i mose på nordvendte berghyller i bratt grønn-skiferberg, og i opprotet grus. Leif leverte belegg til herbarium TRH, NTNU Vitenskapsmuseet. Men vi vet ikke hvor stor forekomsten er.

Einar Værnes leverte også belegg til TRH, fra Øyberga, NR 6111,2200, som må være nær lok. 15. Populasjonsstørrelse er ikke kjent.

Det er kommet opplysninger som bekrefter at fjellnøkleblom finnes på 2–3 lokaliteter i lavlandet på sørsiden av Trondheimsfjorden. Arten har nokså sikkert gått tilbake i lavlandet det siste hundreåret. Status som nær truet synes berettiget, i det minste sett fra et lavlandsperspektiv.

Litteratur

Fremstad, E. 2010. Fjellnøkleblom *Primula scandinavica*: dens status i lavlandet i Midt-Norge. – Orebladet 13 (1): 4–11.

Finnes falkbregne *Polystichum aculeatum* på Innherred?

Eli Fremstad, NTNU Vitenskaps-
museet

eli.fremstad@vm.ntnu.no

Siden studietiden ved Universitetet i Bergen har «Coast plants», dvs. bind 1 av «Det norske floraatlasen» (Fægri 1960) for meg vært en inspirasjon og spore til å arbeide med den norske karplantefloraen. I dag, vel 50 år etter utgivelsen, gir verket mange anledninger for tilbakeblikk. Om en sammenligner Coast plants-kartene med de som nå er tilgjengelige gjennom Artsdatabankens tjeneste Artskart, er det klart at det har skjedd en hel del med kunnskapen vår om enkeltarters utbredelse og økologi. Veksten i data varierer mye fra art til art. Enkelte arter er blitt ivrig ettersøkt, og kartet har tetnet til av den grunn. Andre har vist seg å være vanligere og ha større utbredelse enn det Coast plants-kartene indikerte. For noen har kartet endret seg forholdsvis lite. Falkbregne *Polystichum aculeatum* har kjent nordgrense i Nord-Trøndelag, i Leksvik (Fægri 1960, Elven i Lid

& Lid 2005). Den ble funnet ved «Munken ved Trondhjem» (dvs. i Leksvik) av Halfdan Bryn i 1886 (belegg i herb. TRH ved Vitenskapsmuseet). Bryn (1888: 5) presiserer: «*Aspidium lobatum* fandt jeg meget sparsomt paa Munken ret op for gaarden Axnæs». Funnet var såpass oppsiktsvekkende at det samme år ble referert av Storm (1888): «Denne sjeldne Art, som er ny for den nordenfjeldske Flora, er af Bryn fundet på Munken». Senere er området oppsøkt en rekke ganger. Flatberg (2010) gir en oversikt over kjente, dokumenterte forekomster. Det finnes ni kontrollerbare belegg i TRH, 12 i alt i de norske herbariene; 11 av dem er fra Leksvik. Der er falkbregne funnet i områdene Vanvikan, Aksnes og Munken. I Åsen, Levanger ble den funnet av I. Jørstad i 1914 i området Nesjovatnet–Åvik–Fætten (herb. O). Dette funnet hadde nok Fægri ikke kjennskap til. Det finnes en angivelse (liste i TRH) av falkbregne fra Namsos: Broemsvågen, PS 10,54, ved J.N. Kristiansen 29.07.1986. Denne lokaliteten ligger godt nord for den kjente nordgrensen. I og for seg er det ikke usannsynlig at falkbregne vokser der, men for denne arten

må vi ha belegg for å kunne godta ny lokalitet og ny nordgrense. Hvorvidt falkbregne finnes i Namsos er foreløpig et åpent spørsmål. Så sent som i 1960 var nærmeste kjente voksested langt sør på Sunnmøre; Leksvik-lokaliteten var svært isolert. Senere er det gjort noen få funn i kyststrøkene mellom Sunnmøre og Trondheimsfjorden, se Artskart.

Det aller eldste belegget

På NTNU Vitenskapsmuseet arbeides det med gjennomgang av J.E. Gunnerus' Flora Norvegica og hans herbarium (i TRH). I floraens b. 2 (Gunnerus 1776: 123–124) finnes en kort omtale av *Polystichum aculeatum* (under navnet *Polypodium aculeatum*), som art nr. 976. Gunnerus sier følgende om *Polypodium aculeatum* (oversatt fra latin): «I skogen ved Beitstad, samlet i året 1769. Bladene er dobbeltfinnede og småbladene [småfinnene] mindre enn de hos *Polypodium lonchitis*..., og også mer grovhåret stengel. Tidligere ikke funnet i Skandinavia». Lykkeligvis finnes det et belegg i Gunnerus' herbarium (nr. 976.1), men det er uten påskrift som sier at nettopp det-

te belegget er fra Beitstad. Det er blitt akseptert som *Polypodium aculeatum* av Ove Dahl som i 1890-årene gikk gjennom Gunnerus' herbarium sammen med mye annet eldre materiale. Slik står belegget også oppført i katalogen over Gunnerus' planter (Krovoll & Nettelbladt 1985). Det er riktig bestemt, noe som bekreftes av undertegnede og Kjell Ivar Flatberg. Da Fægri (1960) i sin tid skrev om junkerbregne og falkbregne, avfeide han alle opplysninger om artene fra før 1800, fordi «It took a long time before Norwegian botanists learnt to distinguish between this species [*P. braunii*] and *P. lobatum* [dvs. *P. aculeatum*]. Thus, M.N. Blytt in 1861 (Blytt & Blytt: 114) does not distinguish between the two, and only A. Blytt in 1876 (l.c. 1233) gives a differential diagnosis. Older literary records are therefore not very useful, but we may suppose the Gunneri (1772: 123) "*Polypodium aculeatum*" from Beitstaden 1769 and Wille's from Seljord 1786 (p. 122) are *P. braunii*, which still occurs in those districts, where *P. lobatum* has never been collected. The oldest dated specimens available seems to be collected by Ahn-

felt and Lindblom in different parts of the country in 1826». I dag kan vi fastslå at det eldste belegget er fra 1769 og fra Beitstad. Når Gunnerus kalte planten fra Beitstad *Polypodium aculeatum*, brukte han navnet på det som vi i dag kjenner som to arter. Også Blytt (1861: 14–15) behandlet dem kollektivt. For den kollektive arten nevnes Beitstad som voksested, med Gunnerus som kilde. Skillet mellom junkerbregne og falkbregne ble, som Fægri sier, hos oss først beskrevet av Blytt (1876: 1233), der de til da kjente forekomstene av junkerbregne og falkbregne blir listet opp. Beitstad angis for ingen av dem. Det er egentlig merkelig, etter som fader M.N. Blytt flere ganger gransket Gunnerus flora og herbarium – og hadde en del kritiske bemerkninger til flere av Gunnerus' funn. Men falkbregnen fra Beitstad gikk far og sønn Blytt forbi, og senere også Fægri, som (ser det ut til) like gjerne la Beitstadprikken på junkerbregnekartet. Jeg antar at Gunnerus selv har funnet falkbregne i Beitstad. Han var på visitasreise på Innherred i 1769 (Dahl 1894). Ikke alle belegg i Gunnerus-herbariet er Gunnerus finneren av. Han had-

de mange kontakter som sendte han planter. Men han angir tre andre arter fra Beitstad og nevner ikke givere for noen av dem. Fægri så åpenbart aldri Gunnerus' belegg av falkbregne. Selv om kartet hans har prikk for funnet av falkbregne i Leksvik, anså han det lite sannsynlig at arten også kunne finnes i Beitstad, som ikke er så mange milene lenger nord. Notø (1916) fant ikke falkbregne i Beitstad, og den er ikke inkludert i Steinkjers flora av Holien (2002). Finnes falkbregne på Innherred? Vi kan ikke være helt sikre på hva Gunnerus la i navnet Beitstad. Det er sannsynlig at han under visitasen overnattet på prestegården som (antar jeg) lå like ved dagens Beitstad kirke, og at han botaniserte i prestegårdens nærmeste omgivelser. Imidlertid har navnet Beitstad hatt flere betydninger gjennom tidene. Beitstad herred i Notøs (1916) betydning kunne omfatte de gamle herredene Malm (nå en del av Verran) og Beitstad. Ifølge Rygh (1903) omfattet Beitstad noen gang områder som nå ligger i Verran, i særligste del av Namdalseid og deler av dagens Steinkjer. Det kan godt hende at Gunnerus' falkbregne kommer fra dagens bygdelag

Beitstad, øst for Beitstadsundet, men den kan være fra nærliggende områder vest for sundet og lenger nord.

Det er vel nå tillatt å si at nordgrensen til falkbregne kan flyttes fra Leksvik til noe sted innerst og lengst nord i Trondheimsfjorden. Men nøyaktig hvor grensen faller vet vi ikke; vi kan ikke engang si i hvilken kommune. Uansett hvor en måtte lete etter falkbregne, så ta sikte på de rikeste skogtypene, de med alm og hassel, ev. i blanding med gran, og kravfulle urter og gress, gjerne noe steinete terreng i ller. Letingen kan starte tidlig om våren, for falkbregne (i likhet med junkerbregne) har blad som overvintrer. Skulle dere finne den, send for all del et belegg til TRH – her holder det ikke med en artsobservasjon! Belegg som registreres i TRHs eller de andre offentlige herbarienes databaser blir rutinemessig overført til Artsdatabankens Artskart. Innlegging av de samme funnene i Artsobservasjoner gir unødig (og uønsket) dublering av informasjon i databasene. Vi kan friste med premie, en bokgave, for dem som nedlegger falkbregne i Trøndelag fra andre steder enn den kjente strekningen i Leksvik.

Litteratur

- Blytt, A. 1861. Norges Flora eller Beskrivelser over de i Norge vildtvoksende Karplanter. 1. – Christiania, Brøgger & Christie. S. 1–386.
- Blytt, A. 1876. Norges Flora eller Beskrivelser af de i Norge vildtvoksende Karplanter. 3. – Christiania, A.W. Brøgger. S. 857–1348.
- Bryn, H. 1888. Indberetning ... om en botanisk reise i det trondhjemske sommeren 1886. – Kgl. Norske Vidensk. Selsk. Skr. 1886 og 1887: 1–20.
- Dahl, O. 1894. Tillæg I. Gunnerus' botaniseren ved Trondhjem og paa visitatsreiserne. E. ... – Kgl. Norske Vidensk. Selsk. Skr. 1893: 22–74.
- Flatberg, K.I. 2010. Utkast til regionale handlingsplaner for falkbregne *Polystichum aculeatum*, lakrismjelt *Astragalus glycyphyllos*, bakkefiol *Viola collina*, stavklokke *Campanula cervicaria* og broddbergknapp *Sedum rupestre* i Nord-Trøndelag fylke. – NTNU Vitensk.mus. Rapp. Bot. Ser. 2010–3. 33 s.
- Fægri, K. 1960. Maps of distribution of Norwegian plants.

- I. The coast plants. – Univ. Bergen Skr. 26. 134 s. + pl.
- Gunnerus, J.E. 1776 [på tittelbladet 1772]. Flora Norvegica. Pars posterior. – Hafniae.
- Holien, H. 2002. Botanisk mangfold i Steinkjer kommune, hovedsakelig basert på littatur og herbariemateriale. – Høgskolen i Nord-Trøndelag Utredn. 40. 99 s.
- Krovoll, A. & Nettelblatt, M. 1985. Catalogue of the J.E. Gunnerus herbarium. – Gunneria 52. 171 s.
- Lid, J. & Lid, D.T. 2005. Norsk flora. 7. utg. Red.: Reidar Elven. – Det Norske Samlaget, Oslo. 1230 s.
- Notø, A. 1916. Beitstadens flora. – Kgl. Norske Vidensk. Selsk. Skr. 1915–3. 22 s.
- Storm, V. 1888. Notitser til Thronhjems Omegns Flora. – Kgl. Norske Vidensk. Selsk. Skr. 1886 og 1887: 21–51.

Foreningsnytt

Årsmøtereferat

Dette er et sterkt forkorta sammendrag av referatet. Fullstendig referat er lagt ut på http://www.medlem.nbf-tla.org/aarsmoetereferat_2011.pdf.

Møtet ble holdt i auditoriet i Suhmhuset, NTNU Vitenskapsmuseet, 18 medlemmer var til stede.

Konstituering Disse møtefunksjonærene ble valgt: Møteleder: Ingar Pareliussen, referent: Egil Ingvar Aune og protokollunderskrivere: Thyra Solem og Marthe Gjestland.

Årsmelding 2010 Møtelederen la fram styrets årsmelding som ble enstemmig godkjent.

Regnskap 2010 Kasserer Inger Gjærevoll presenterte regnskapet med revisjonsberetning. Regnskapet viste et overskudd på kr 16 656,87, og det ble enstemmig godkjent.

Saker til behandling a) Kontingent for 2012. De lokale kontingentsatsene for 2012 ble fastsatt til. kr 158 for A-medlemmer og kr 155 for B- og C-medlemmer. b) Nye vedtekter for NBF-TLA. Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Budsjett for 2011 Budsjettforslaget (med et overkudd på kr 4 500) ble godkjent med et tillegg som gir styret fullmakt til å bruke overskuddet og eventuelt noe av egenkapitalen til arrangementet botanikkdagene.

Valg Innstilling fra valgkomitéen

(Berit Forbord Moen og Steinar Moen) ble lagt fram av møtelederen, og alle de foreslåtte ble enstemmig valgt ved akklamasjon. Sjå side 3 for kven som vart valgt til ulike verv.

Året for Trødelagsavdelinga av Norsk Botanisk Forening var stabilt. Etter at vi i 2009 var i beit for redaktør for Orebladet, vart saka løyst dette ved at Ingar Pareliussen på årsmøtet i 2010 vart valt som redaktør for to år. Medlems-talet er tilnærma stabilt, men vi manglar dei yngre medlemmene. NBF-TLA hadde per 31. desember 2010 i alt 164 (170) medlemmer, av desse 122 (129) A-medlemmer, 36 (34) B-medlemmer og 6 (7) C-medlemmer. Tala i parentes gjeld fjoråret. Ein kan godt sei at foreninga har ein relativt høg snittalder. Det bør vere eit mål å få fleire medlemmer i løpet av året.

Arbeidsplan for 2011

Medlemsmøter: Det gjennomføres 4 medlemsmøter i løpet av våren, og minst 3 møter i løpet av høsthalvåret. Møteplan for våren er alt kunngjort. Hovedinnholdet i medlemsmøtene, som er åpne for alle interesserte, er en kort presentasjon av månedens

art og et foredrag av ca. en times varighet. Tema på foredragene vil være botanisk relatert, men med en forholdsvis vid ramme omkring dette. På møtene kan det også være aktuelt å gi rom for andre korte innsalg som for eksempel presentasjon av ny litteratur, nytt fra ulike tidsskrifter, visning av plantefoto og aktuelle foreningssaker. Tradisjonen med enkel servering til kostpris og et plantelotteri vil bli videreført.

Fotokonkurranse: For femte gang vil «Årets plantefoto» bli kåret på desembermøtet. Dette gjelder foto av 7 norske ville planter fotografert i løpet av 2011. Innsendingsfrist og konkurranse-regler blir presentert i e-post, på nettsidene og i vårutgaven av Orebladet.

Ekskursjoner: Ekskursjonskomiteen skal arbeide med å sette opp et ekskursjonsprogram med minst tre ekskursjoner og i tillegg en soppekursjon i samarbeid med Trondheim sopp- og nyttevekstforening. Programmet vil bli presentert på TLAs nettsider og i Orebladet.

Villblomstenes dag – søndag 19. juni: NBF-TLA vil følge opp tradisjonen og arrangere blomsterturer denne søndagen, på minst

samme nivå som de siste. I nr. 2 – 2010 av Orebladet er det alt lagt fram et turprogram med 7 turer i 2010. En forutsetning for at TLA skal lykkes med å arrangere slike turer er at et styremedlem har spesielt ansvar for å følge opp kontakt med potensielle turledere, samarbeidspartnere og sentral prosjektledelse.

Orebladet: Det tas sikte på, som i 2010, å gi ut en vår- og en høstutgave med 20–28 sider med muligheter for fargetrykk på de fire omslagssidene.

Bokprosjekt: Det tas sikte på å fullføre manuskriptet til ei bok om kommuneblomstene i Nord- og Sør- Trøndelag i løpet av året.

FNF (Forum for natur og friluftsliv): TLA vil fortsatt delta i dette samarbeidsnettverket som har som formål å jobbe for at natur- og friluftslivsinteressene blir ivaretatt i aktuelle saker. Et styremedlem vil ha hovedansvar for å pleie denne kontakten.

Markedsføring og medlemsverving: Kunngjøring av medlemsmøta og våre øvrige arrangement vil bli videreført og fulgt opp i samsvar med det som er sagt under markedsføring i årsmeldinga for 2010. I og med at snitt alderen er noe høyere enn det som er

ønskelig bør vi i 2011 intensivere medlemsrekrutteringa. Et framstøt mot studenter som arbeider med plantebiologi bør gjøres. Vervebrosjyrer og eksempelpå Blyttia og Orebladet vil bli lagt fram på møta for å verve flere medlemmer.

Lokalfloraprosjektet: For å sikre best mulig kontinuitet og videreføring av prosjektet vil et styremedlem ha særlig ansvar for prosjektet. I 2011 er det planlagt å fortsette med to kartleggingshelger. Den ene blir igjen i Snillfjord kommune (fredag 29.–søndag 31. juli) hvor det er fortsatt mye å oppdage, og den andre blir en vårtur til Lierne (onsdag 1.–lørdag 4. juni). Lierne er lite undersøkt og har et stort potensial for spennende plantefunn. På denne vårturen vil spesielt søke etter orkideen norne, som så langt bare er funnet på svensk side av grensa. Prosjektinfoen på nettsidene våre og andre digitale kanaler vil bli løpende oppdatert. Vi vil også prøve å verve nye deltakere fra andre landsdeler gjennom omtale og invitasjon i Blyttia.

NBFs botanikkdager: 2011 Trøndelagsavdelinga påtar seg å arrangere “botanikkdagene 2011”. Dette søkes løst ved å utvide flo-

rakartleggingshelga i Snillfjord med 2–3 ekskursjonsdager på Frøya og/eller Hitra i forkant.

Nye vedtekter for Trøndelagsavdelinga

Først vedtatt på årsmøtet 22.2.1972, sist revidert på årsmøtet 7.3.2011

1 Navn og tilknytning

§ 1 Norsk Botanisk Forening, Trøndelagsavdelinga (NBF-TLA) har Midt-Norge som virkeområde og er en grunnorganisasjon i hovedforeninga Norsk Botanisk Forening (NBF). Vedtektene er underordnet NBFs lover.

2 Medlemskap

§ 2 Trøndelagsavdelinga er åpen for alle som er enige i NBFs formål og betaler kontingent. Medlemskap i NBF-TLA gir automatisk medlemskap i hovedforeninga. Avdelinga har de samme medlemskategoriene som definert i lovene for hovedforeninga.

3 Styre

§ 3 Styret består av leder, nestleder, sekretær, kasserer og to styremedlemmer. Styret er beslutningsdyktig når minst tre medlemmer er til stede. Ved stemmelikhet gjør lederens stemme utslaget.

§ 4 Styret ivaretar NBF-TLAs drift og arrangerer møter og andre aktiviteter. Det kan nedsettes egne komiteer for ulike arrangement når det finnes hensiktsmessig.

4 Årsmøte

§ 5 Årsmøtet er foreningas øverste organ og holdes i første kvartal, seinest 15. mars. Dagsorden og eventuelle forslag til endringer av vedtektene kunngjøres for medlemmene minst to uker før møtet.

§ 6 Årsmøtet velger leder og øvrige styremedlemmer. Styret konstituerer seg sjøl og fordeler verv som angitt i § 3. Videre velger årsmøtet en ekskursjonskomité med tre medlemmer, to revisorer og en valgkomité med to medlemmer. Dersom NBF-TLA utgir medlemsblad, velges det redaktør for dette. Funksjonstida er ett år for leder og to år for alle andre verv. Alle kan gjenvelges. Valget av styre og komiteer organiseres slik at om lag halvparten av medlemmene er på valg hvert år. I år med landsmøte i NBF velges også landsmøtedelegater. Antallet bestemmes av hovedforeningas lover. Ved alle personvalg kan det kreves skriftlig avstemming.

§ 7 Årsmøtet behandler ellers årsberetning, regnskap, arbeidsplan og budsjett. På hvert årsmøte skal

det fastsettes lokale kontingentsatser for de ulike medlemskategoriene. I tillegg kommer sentrale satser bestemt av landsmøtet.

§ 8 Eventuelle forslag til endringer av vedtektene skal vedtas med $\frac{2}{3}$ flertall. Andre avgjørelser skjer ved alminnelig flertall. Ved stemmelikhet er lederens stemme utslagsgivende.

§ 9 Ekstraordinært årsmøte kan innkalles av styret med minst tre ukers varsel. Ekstraordinært årsmøte må også holdes dersom minst 25 medlemmer framsetter skriftlig krav om det.

5 Oppløsning

§ 10 Forslag om oppløsning skal behandles som forslag for vedtektsendringer, men må vedtas på to påfølgende årsmøter. Ved eventuell oppløsning av NBF-TLA tilfaller eiendelene hovedforeninga.

Årets plantebilde 2010

Tema for NBF-TLAs fotokonkurranse "årets plantebilde 2010" var kommuneblomster i Trøndelag. I alt kom det inn 63 foto. En jury i styret nominerte 6 bilder som ble vist fram på medlemsmøtet 6. desember. Ved skriftlig avstemning ble de rangert og er presenter i Orebladet på side 2 og 23.

Alle de innsendte bildene er lagt ut på nett-albumet <http://www.aretsbilde.nbf-tla.org/>. Bildene blir i albumet vist i jpg-format, og kan være sterkt komprimert i forhold til originalen.

Ekskursjonsprogram

Onsdag 1.-4.juni: Leteekskursjon etter norne *Calypso bulbosa* i Lierne kommune. Norne *Calypso bulbosa* er en sjelden boreal skogorkidé som aldri er observert i Norge, men forekommer så nær som 8 km fra grensen på svensk side. Vi reiser fra Trondheim på ettermiddagen den 01.06.2011 og setter kurs mot Stömsund (Sverige) hvor vi besøker to velkjente nornelokaliteter på 02.06. (Kristi Himmelfartsdag) for å kalibrere øynene våre. Deretter drar vi tilbake til norsk side i Lierne kommune hvor vi oppsøker passende habitater på jakt etter Norges første nornelokalitet! Samtidig skal vi kartlegge vårfloraen i området. På lørdag 04.06. reiser vi tilbake til Trondheim. Det er også mulig å møtes direkte i Strömsund eller Lierne. Send påmelding til post@nbf-tla.org.

Mandag 4. juli: Åpen dag i Sølendet naturreservat, Røros. Denne

turen er et samarbeid mellom Norsk Botanisk Forening, Trøndelagsavdelingen og Kunnskapsbyen. Oppmøte: Parkeringsplassen på Sølendet kl. 12.00. Skiltet avkjørsel ved bru over Glåma, ca. 3 km nord for Brekken sentrum. Sølendet er et unikt eksempel på et gammelt myr- og engslått-landskap der mange orkidéarter preger det spesielle kulturlandskapet. Omvisning av botanikere fra NTNU Vitenskapsmuseet under ledelse av professor Asbjørn Moen.

Lørdag 16. juli: *Reinsbekkdalen og Gjevilvasskammene i Trollheimen.* Oppmøte: Parkeringsplassen ved Gjevilvasshytta kl. 09.00. Turleder er Arne Jakobsen. Vi følger stien fra Gjevilvasshytta mot Trollheimshytta til vi kommer til Kamtjønne mellom Gjevilvasskammen og Blåhø. Så går vi opp på den "heimre" kammen og derfra ned i de bratte, men svært artsrike Reinsbekkbakkene. Denne turen, som tar 7-9 timer, er fysisk krevende og går i til dels bratt og steinete terreng. Til gjengjeld får vi oppleve et fantastisk fjellandskap og det meste av Trollheimens fjellflora, blant annet arter som ikke er funnet på Dovrefjell. Turleder forbeholder

seg retten til å endre programmet hvis værforholdene ikke er tilfredsstillende.

Søndag 4. september: Sopptur. Oppmøte: Parkeringsplassen ved *Hestsjøen i Leinstrandmarka* kl. 1000. Turledere er Thyra Solem, Marthe Gjestland og Sigmund Sivertsen

Villblomstdagen

Når blomsterprakten er på sitt mest spennende, arrangerer de nasjonale botaniske foreningene i Norden turer i nærmiljøet. Turene passer for alle aldersgrupper og starter på angitte oppmøtesteder kl 13. De fleste turene er av 2-3 timers varighet, med innlagt matpause. Ta med nistepakke og drikke. Eventuelle endringer blir gitt bl.a. på de nasjonale sidene for Villblomstenes dag <http://www.villblomstenesdag.no>.

Trondheim: Leinstrand, Laugolia Møtested: Rasteplassen i svingen like øst for reservatet (Sundet). Turledere: Dag Inge Øien, Sigmund Sivertsen Turmål: Vandring langs naturstien.

Trondheim: Teisendammen Møtested: Byåsen butikkssenter Turleder: Abjørn Moen og Berit Forbord Moen Turen går langs brei og fin sti.

Hemne: Vinddalsvatnet Møtested: : Parkeringsplassen ved Vinddalsvatnet, arrangør dekker ev. bomavgifter. Turledere: Bjørg Steinveg og Egil Ingvar Aune i samarbeid med Hemne Hage-
lag Turmål: Skog, hei og myr ved Vinddalsvatnet, vi går trulig sør-
over i retning Stolsmolia.

Surnadal: Dalsegg i Øvre Surnadal Møtested: Ved starten på Dalseggvegen (vegen som går til Austre Nordmarka) Parkering: På tilgjengelege plassar i nærheten Turleder: Dordi Kjersti Mogstad. I samarbeid med Nordmøre museum, avd. Svinviks arboret Turmål: Vi går i sakte botanikertempo opp Dalseggvegen og ser på det som vokser og blomstrer i vegkanten. Det gamle kulturlandskapet er holdt god i hevd oppover Dalsegglia og vi ser også litt nærmere på dette.

Malvik: Flatholman. Møtested: Parkeringsplassen ved Flatholman i Muruvik. Turledere: Jan Erik Kofoed og Harald Kildal. I samarbeid med Trondheim Nyttevekstforening. Turmål: Området har blanding av strandberg, strandeng, bar- og lauvskog. Strandberga er særlig interessante med innslag av sørlige arter.

Tydal: Nord-Molia Møtested: Par-

keringsplassen ved Mobrua Turledere: Harald Hove Bergmann og Hilde Kirkvoll Turmål: Rik bjørkeskog, berg og rabber

Stjørdal: Veien gjennom Bjørda-
len Møtested: By gård Turledere: Arnt Steinvik og Tor Bjørgen Turmål: Vi ser på planter, geologi og andre severdigheter.

Levanger: Elvepromenaden langs Levangerelva. Møtested. Jernbanestasjonen Turleder: Bjørg Rindal. Turmål: Variert vegetasjon langs elvepromenaden.

Verdal: Tromsdalen Møtested: Innkjøring til Levring Turleder: Svein Gunnar Råen Turmål: Kalkfuruskog

Steinkjer: Skåtangen Møtested: Parkeringsplassen ved Prix-butikken ved Paradisbukta. Turledere: Gunnhild Rønning og Hilde Ely-Aastrup Turmål: Variert vegetasjon med skog, eng og strandberg

Møter haust 2011

Som vanleg er medlemsmøta første måndagen i månaden kl. 19.00. Møtestaden er NTNU Vitenskapsmuseet, auditoriet i Suhm-
huset. Unntaket er septembermøtet som blir halde på Ringve.

5. september. Omvisning i NTNU Ringve botaniske hage, Lade

allé 58 (oppmøte ved veksthusa) Dagleg leiar, museumslektor Vibekke Vange vil orientere om den botaniske hagen og ta oss med på ein rundtur til dei ulike anlegga i hagen. Det vil bli lagt vekt på planter som blomstrar på sein-sommaren/tidleghausten og andre attraksjonar som byr seg fram i september. Ta omsyn til vertilhøva og ver kledd og skodd for å vera ute ein times tid. Etter omvisinga samlast vi hagen sitt lunsjrom/bilbliotek for kaffe/te, kaker og planteutlodning.

3.oktober. Jarle Holten og Sverre Lundemo: Fjellflora i Andes – noen botaniske og kulturelle inntrykk fra feltarbeid i Bolivia. I februar 2011 besøkte Jarle og Sverre Bolivia for å gjera feltarbeid i Sajama nasjonalpark. Arbeidet var ein del av “GLORIA slope approach”, eit metodisk opplegg for å studere mulege endringar i fjellplantemangfaldet i forhold til klimaendringar. Jarle driv firmaet Terrestrisk Miljøforskning og forskar på planteøkologi og plantegeografi. Dei siste 10 åra har han hatt hovudvekt på fjellflora og fjellvegetasjon innanfor samarbeidsprosjektet GLORIA. Sverre er forskar ved NTNU Vitenskapsmuseet. Han nyttar popu-

lasjonsgenetiske metodar for å studere økologi og evolusjon hos planter. Månadens plante: Falkbregne – presentert av Eli Fremstad.

7. november. Bjørg Rindal: Flommarksskog i Nord-Trøndelag. Bjørg Rindal tar oss med til vernområder for flommarksog i Nord-Trøndelag. Hun vil fortelle om flommarksvegetasjon, om endringer i vegetasjon og flora som har skjedd siden vernet og om utfordringer for forvaltningen av disse områdene.

5. desember. Håkon Holien: Sjeldne lav i boreal regnskog i Trøndelag. De nedbørrike barskogene i Midt- Norge huser en lavflora som er uniki europeisk sammenheng. Foredragsholderen vil gi oss et innblikk i denne.

Botanikkdagane og Lokalflo 27.07-31.07.2011

I år skal Trøndelagsavdeliga arrangere botanikkdagane og vi slår dei saman med florakartlegging i Snillfjordkommune. Vi startar Onsdag 27.07.2011 på Frøya og ser på den kystnære floraen knytta til kalkfelt, før vi reiser til Hitra og Havmyran naturreservat, vi får tid å ta eit par andre spanande lokalitetar på vegen òg. Fredag dreg

vi til Krokstadøra i Snillfjord. Her bruker vi resten av helga fram til Søndag. Vi har planlagt mange ulike botaniseringsturar, og vi planlegg botanisering frå båt. Vi voner slik å kunne gi eit tverrsnitt av floraen frå Frøya, over Hitra og inn i Snillfjorden, ein klimagradi- ent frå hav til fjell.

Dersom du ikkje har mogelegheit å bli med på heile turen opnar vi for å kunne bli med oss i kortare periodar. Det vil bli eigenandel på

overnatting og reiseutgifter. Meld frå om du vil bli med, og kva du kan bli med på så skal vi arran- gere møtepunkt, overnatting og middag kvar kveld. Niste smørjer kvar enkelt.

STOFF TIL NESTE NUMMER

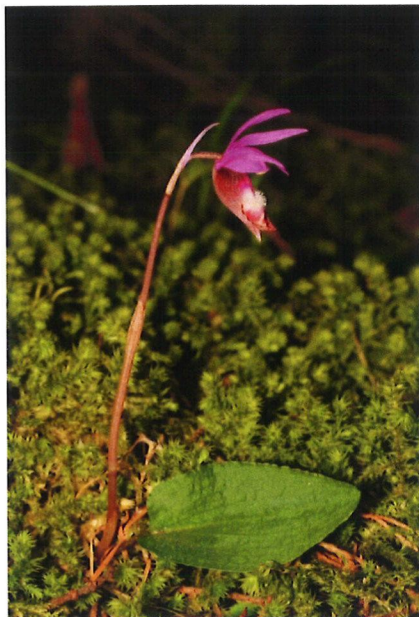
Vi treng stoff til bladet. Alt bo- tanisk stoff er av interesse. Ta kontakt med redaksjonen om du har noe. E-post: orebladet@nbftla.org Fristen er 1. mai. 2011.

Innhold

Fungaen i Lykstadåsen, Trondheim	4
Fjellnøkleblom <i>Primula scandinavica</i> i lavlandet; tilbakemel- dinger	8
Finnes falkbregne <i>Polystichum aculeatum</i> på Innherred?	10
Foreningsnytt	14
Årsmøtereferat	14
Nye vedtekter for Trøndelagsavdelinga	17
Årets plantebilde 2010	18
Ekskursjonsprogram	18
Villblomstdagen	19
Møter haust 2011	20
Botanikkdagane og Lokalfloa 27.07-31.07.2011	21
Kalender	24

5.premie: nyperose *Rosa sp.* -
kommuneblomst Trondheim ©
Einar Kongshaug

Norne *Calypso bulbosa* ©
Walter Siegmund, GFDL,
<http://commons.wikimedia.org>

6. premie: kusymre *Primula vulgaris* - kommuneblomst
Rissa © Einar Kongshaug

Svanholm Olav Dahle

Bugges vei 6B

7051 TRONDHEIM

B

Returadresse:

Norsk botanisk forening
Trøndelagsavdelingen
Vitenskapsmuseet
Seksjon for naturhistorie
7491 Trondheim

Kalender

- ▷ 1.-4.juni: Leteekskursjon etter norne *Calypso bulbosa* i Licrnc.
- ▷ 19. juni: Villblomstrenesdag
- ▷ 4. juli: Åpen dag i Sølandet naturreservat, Røros.
- ▷ 16. juli: Reinsbekkdalen og Gjevilvasskammene i Trollheimen.
- ▷ 27.- 31. juli. Botanikkdagar og florkartlegging, Frøya, Hitra og Snillfjord.
- ▷ 4. september: Sopptur.
- ▷ 5. september. Møte i Ringve botaniskehage.
- ▷ 3.oktober. Møtetema: Fjellflora i Andes i Bolivia.
- ▷ 7. november. Møtetema: Flommarksskog i Nord-Trøndelag.
- ▷ 5. desember. Møttema: Sjeldne lav i boreal regnskog i Trøndelag.

Meir informasjon inne i bladet.

Blåkjøttmatriske. Vanligere enn vi tror?
Lykstadåsen 2008 ©Thyra Solem